

Aan

Minister

nota

Aanbieding ILT-rapportage beoordelingen primaire
waterkeringen en RWS-rapport Toets Grote Rivieren 2023
aan Eerste en Tweede Kamer

TER BESLISSING

Datum

15 mei 2023

Onze referentie

IENW/BSK-2023/136098

Opgesteld door

Bestuurskern

Dir. Waterveiligheid, Rivieren
en Zee

Waterveiligheid

Beslistermijn

30 mei 2023

Bijlage(n)

5

Aanleiding

De primaire waterkeringen worden eens per twaalf jaar beoordeeld door de waterkeringbeheerders (RWS en de waterschappen). De eerste beoordelingsronde (LBO1) liep in 2022 af en alle keringen zijn beoordeeld. De Waterwet schrijft voor dat u de beide Kamers informeert over de uitkomsten van LBO1 en over de uitkomsten van de (separate) Toets Grote Rivieren van RWS als rivierbedbeheerder. Zoals met u afgestemd in februari (nota IenW/BSK-2023/34290, bijlage 2) worden deze stukken in het voorjaar aan de Kamers aangeboden, met bijgevoegd de voorgestelde aanbiedingsbrief (bijlage 1). De aanbiedingsbrief geeft, zoals u heeft verzocht, enige context bij de stukken die aan de Kamers worden aangeboden. Een afschrift van deze brief en de bijbehorende rapporten wordt naar de besturen van de waterschappen gestuurd.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd in te stemmen met de bijgevoegde aanbiedingsbrief (bijlage 1) en de rapportages aan de Eerste en Tweede Kamer te verzenden.

Kernpunten

Bijgevoegde brief betreft de aanbieding van de feitelijke rapporten van RWS en ILT. Daaruit blijkt dat veel keringen, zoals verwacht, nog niet voldoen aan de toekomstgerichte normen. Veranderingen in het rivierbed vragen verder om uitvoering van gepland onderhoud en actualisatie in de volgende LBO-periode. De verdere beleidsmatige duiding, inclusief een eerste globale kosteninschatting van de verwachte versterkingsopgave tot 2050, volgt in het najaar. Dan is de globale kosteninschatting beschikbaar en heeft zorgvuldige afstemming plaats kunnen vinden met o.a. RWS en de waterschappen. De afstemming is van belang vanwege de gedeelde verantwoordelijkheden binnen de waterveiligheidssector voor o.a. het HWBP. Gebundeld versturen van de feitelijke rapporten en de beleidsmatige duiding aan de Kamers in het najaar was niet wenselijk omdat dan de feitelijke rapporten niet spoedig genoeg openbaar gemaakt worden.

Krachtenveld

De waterkeringbeheerders (RWS en de waterschappen) hebben hun keringen voor de eerste keer beoordeeld aan de hand van de nieuwe normen en systematiek. De eerste beoordelingsronde was relatief kort en liep van 2017 t/m 2022. De beheerders willen logischerwijs goed betrokken worden bij de teksten over de beoordelingen en de communicatie. RWS heeft naast haar waterkeringen ook het

rivierbed van de grote rivieren beoordeeld in de Toets Grote Rivieren 2023. ILT is de toezichthouder voor de beoordelingen en de Toets Grote Rivieren. Zij heeft een overkoepelende landelijke rapportage over de uitkomsten van de beoordelingen opgesteld en een check uitgevoerd op de Toets Grote Rivieren 2023.

Het Landelijk Veiligheidsbeeld (het beleidsbeeld met bredere context en duiding (LVB)) dat in het najaar wordt afgerond, wordt afgestemd met de waterschappen, RWS, HWBP, de Unie van Waterschappen, ILT, Deltacommissaris. Het is van belang dat het LVB door de sector breed gedragen is. Voor burgers en bedrijven kan de boodschap dat veel keringen nog niet voldoen aan de normen mogelijk tot zorgen leiden over de waterveiligheid op dit moment.

Datum

15 mei 2023

Onze referentie

IENW/BSK-2023/136098

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir. Waterveiligheid, Rivieren
en Zee
Waterveiligheid

Aan

Minister

Bijlage(n)

5

Toelichting

Politieke context

Het ILT-rapport wijst uit dat veel keringen nu nog niet aan de nieuwe normen voldoen (zoals verwacht) en dat het een opgave is om de keringen in 2050 daaraan te laten voldoen. Dat levert geen acuut veiligheidsrisico op, omdat de normen zijn gericht op de situatie in 2050 en het ontwerp van te versterken keringen rekening houdt met een levensduur van 50-100 jaar. Beheerders zijn in het HWBP al hard aan de slag om in 2050 te voldoen aan de normen. Waar nodig nemen de beheerders extra maatregelen tot de betreffende keringen versterkt worden.

Deze boodschap en zorgen over de kosten van de versterkingen komen nu af en toe al naar voren in de media en Kamervragen. Ondanks het feit dat beheerders 'in control' zijn, kunnen de rapporten vragen oproepen bij burgers, bedrijven en financiële instellingen.

Financiële/juridische overwegingen

In het najaar wordt bij het LVB de Globale Kosteninschatting van de verwachte versterkingen tot 2050 opgeleverd. Dit geeft een eerste globaal beeld van verwachte kosten van de versterkingsopgave. Pas nadat projecten zijn aangemeld in het Hoogwaterbeschermingsprogramma kunnen kosten nauwkeuriger bepaald worden. De Globale Kosteninschatting is input voor de evaluatie van de financieringsafspraken tussen Waterschappen en het Rijk (onderdeel evaluatie Waterwet 2024) en het daarna verwachte gesprek over de financiering.

Communicatie

Met DCO, Unie van Waterschappen en het HWBP is een (reactieve) woordvoeringslijn opgesteld die tot verzending van het LVB in het najaar volstaat. In aanloop naar het LVB-beleidsbeeld en het Commissiedebat in november zal nadere communicatie worden voorbereid.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Aanbiedingsbrief	<u>Ter ondertekening.</u> Begeleidende brief bij aanbieding rapporten van bijlagen 3, 4, 5 aan de Kamers
3	ILT rapport - Landelijk beeld van de staat van de waterkeringen	Feitelijke rapport uitkomsten beoordelingen primaire keringen
4	RWS rapport - Toets Grote Rivieren 2023 - hoofdrapport	Rapport van RWS over de staat v/h rivierbed
5	RWS rapport Toets Grote Rivieren 2023 – technisch rapport	Achterliggend technisch rapport bij Toets Grote Rivieren 2023

Datum

15 mei 2023

Onze referentie

IENW/BSK-2023/136098

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir. Waterveilighe d, Rivieren
en Zee
Waterveilighe d

Aan

Minister

Bijlage(n)

5

Leeswijzer bij onderliggende beslisnota's

Datum	Naam beslisnota	Toelichting
23-02-2023	Aanpak en planning Landelijk Veiligheidsbeeld primaire waterkeringen in 2023 – (bijlage 2 bij de huidige nota)	Betreft de keuze over gebundelde of aparte verzending van feitelijke rapporten en de beleidsmatige duiding daarvan.

Aan

Minister

Bespreken in staf

nota

Aanpak en planning Landelijk Veiligheidsbeeld primaire
waterkeringen in 2023

TER BESLISSING

Datum

14 februari 2023

Onze referentie

IENW/BSK 2023/34290

Opgesteld door

Bestuurskern

Dir. Waterveiligheid, Rivieren

en Zee

Waterveiligheid

Beslistermijn

23 02 2023

Bijlage(n)

Aanleiding

In 2022 is de eerste Landelijke Beoordelingsronde van de primaire waterkeringen (LBO-1) o.b.v. nieuwe normen afgerond door de waterbeheerders. De Waterwet schrijft voor dat u in 2023 een verslag naar de Tweede Kamer stuurt, het Landelijk Veiligheidsbeeld (LVB). Dit bestaat uit twee wettelijk verplichte onderdelen: 1. het feitenrapport van toezichthouder ILT over alle beoordelingen; 2. het beleidsbeeld bij de beoordelingsresultaten. Daarbij wordt (3.) een Globale Kosteninschatting van de versterkingsopgave tot 2050 meegestuurd.

Toegezegd aan de TK is dat het LVB aan het einde van het jaar komt. De oplevering van het ILT-rapport wordt echter rond april verwacht en dan is het gezien 'open overheid' niet passend dit zo lang te laten liggen. Het LVB-beleidsbeeld is echter niet voor de zomer zorgvuldig afgestemd met de waterschappen en RWS (van belang gezien de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het HWBP). De Kosteninschatting loopt nu en is pas half september gereed. Daarbij is er ook politieke en media-aandacht voor de beoordelingen, omdat sommige waterschappen de beoordelingsresultaten en de verwachte kostenstijgingen al in de pers hebben gebracht. Men is benieuwd naar de kabinetsreactie hierop.

Daarom is de mogelijkheid voor 'getrapt' toezenden aan de Kamer uitgewerkt. Met deze nota wil DGWB u adviseren over de aanpak en planning hoe dit jaar een compleet en gedragen LVB naar de Tweede Kamer te sturen.

Geadviseerd besluit

Akkoord te gaan met de volgende informatiestroom richting de Tweede Kamer:

1. het apart versturen van het feitelijke ILT-rapport na oplevering in Q2, vóór het CD Water van juni, met beperkt begeleidend schrijven.
2. het versturen van het LVB-beleidsbeeld van de beoordelingsresultaten in bredere context, *inclusief* de Globale Kosteninschatting van de verwachte versterkingen tot 2050, in het najaar (op tijd voor CD Water van november).

Kernpunten

Hieronder wordt het advies onderbouwd en twee alternatieven omschreven.

Advies: Feitelijke ILT-rapport in voorjaar naar de Kamer, LVB-beleidsbeeld inclusief kosteninschatting in najaar

De ILT verwacht zijn feitelijke rapport begin april af te ronden en aan u te sturen. DGWB heeft dan tot half mei (6 weken) voor een beleidsreactie, maar dan zijn het LVB-beleidsbeeld en de kosteninschatting nog niet gereed. Zorgvuldige afstemming daarvan in de diverse watergremia duurt tot oktober. In het kader van 'open overheid' is daarom het advies om het ILT-rapport separaat eerder aan de Kamer te sturen, met een bondige beleidsbrief en de boodschap dat het LVB-beleidsbeeld incl. kosteninschatting in het najaar naar de Kamer komt, na zorgvuldige afstemming in de sector. De kosteninschatting wordt ook gevraagd door de kamer (kamervragen) dus hiermee voldoen we daaraan.

Datum

14 februari 2023

Onze referentie

IENW/BSK 2023/34290

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir. Waterveiligheid, Rivieren
en Zee
Waterveiligheid

Aan

MinIenW

Bijlage(n)**Voordelen**

- ILT kan haar oorspronkelijke planning aanhouden; het rapport is snel openbaar.
- Het rapport is op tijd naar de Kamer voor het Commissiedebat Water van 7 juni. We kunnen dat gebruiken als proces-tussenstap.
- Het LVB-beleidsbeeld kan zorgvuldig afgestemd langs de gremia in april/mei/juni (conceptstuk) en september/oktober (definitief stuk). Het ministerie en de waterschappen hebben beide een rol en verantwoordelijkheid om de waterveiligheid op orde te houden. Afstemming is van groot belang om te komen tot een compleet en gedragen LVB.
- De uitkomsten van de Globale Kosteninschatting worden meegenomen in het LVB-beleidsbeeld, dit is logisch vanwege de samenhang.
- Deze gefaseerde aanpak geeft in mei/juni en oktober/november de mogelijkheid tot extra aandacht voor de onderwerpen.

Nadelen

- De Kamer krijgt op verschillende momenten informatie over de uitkomsten van LBO-1. Dat leidt potentieel tot tussentijdse vragen, alhoewel we merken dat dat nu ook al gebeurt.
- Alleen een procesboodschap van beleid bij het rapport van ILT is niet ideaal, maar is goed uit te leggen vanwege de noodzaak tot zorgvuldige afstemming van het LVB en het benodigde tijdpad voor de Globale Kosteninschatting.

Alternatieven**1) *Feitenrapport ILT en LVB-beleidsbeeld zonder kosteninschatting half juni naar de Kamer (na CD Water).***

De ILT krijgt tijd om haar rapport wat later -begin mei- af te ronden. DGWB heeft dan tot medio juni voor een beleidsreactie. Het ILT-rapport wordt samen met het LVB-beleidsbeeld (zonder kosteninschatting) half juni naar de Kamer gestuurd. Dit is vlak na het CD Water van 7 juni i.v.m. de data van de noodzakelijke afstem- en overleggremia in het waterdomein. In het beleidsbeeld wordt aangegeven dat de kosteninschatting in oktober/november volgt.

Het is een voordeel dat het ILT-rapport en de beleidsreactie tegelijkertijd met de Kamer gedeeld worden en deze stukken relatief snel openbaar worden. Nadelen van deze variant zijn de verzending kort na het CD en de beperkte afstemming met de sector. Er is hier ruimte voor slechts één ronde afstemgremia en dat is (te) krap voor deze materie. Daarnaast is het voor het LVB-beleidsbeeld inhoudelijk sterker en politiek wenselijk om de kosteninschatting erin op te nemen. Dat lukt niet in juni.
Dit alternatief wordt afgeraden, omdat het weinig voordelen heeft t.o.v. de voorkeursvariant en wel veel nadelen.

2) *Alle rapporten gebundeld in najaar naar de Kamer.*

Het grootste nadeel hier is dat daarmee het ILT-rapport te lang moet wachten op publicatie wat in strijd is met het zo snel mogelijk openbaar maken van rapporten. *Dit alternatief wordt om deze reden afgeraden.*

Krachtenveld

De beheerders hebben hun beoordelingen in 2022 onder grote druk afgerond en willen graag communiceren over de resultaten. Zij willen goed betrokken zijn bij de teksten van het LVB-beleidsbeeld. ILT werkt op dit moment aan de feitelijke rapportage.

Het LVB-beleidsbeeld wordt besproken met alle betrokken partijen: de waterschappen, RWS, HWBP, de Unie van Waterschappen, ILT, Deltacommissaris. Het is van belang dat het LVB door de sector breed gedragen is.

Toelichting

Politieke overwegingen

Het feitenrapport zal uitwijzen dat veel keringen nu nog niet aan de nieuwe normen voldoen (zoals verwacht) en dat het een grote opgave is om de keringen in 2050 daaraan te laten voldoen. Dat levert geen acuut veiligheidsrisico op, omdat de normen zijn gericht op de situatie in 2050. Waar nodig nemen de beheerders extra maatregelen tot de betreffende keringen versterkt worden. Deze boodschap en zorgen over de kosten komen nu af en toe al naar voren in de media en Kamervragen. Het LVB kan vragen en zorgen losmaken bij burgers, bedrijven en financiële instellingen.

Financiële overwegingen

Financieel gezien zal het LVB met de Globale Kosteninschatting van de verwachte versterkingen tot 2050 aandacht krijgen in verband met de stijgende prijzen en de grote versterkingsopgave. De Globale Kosteninschatting is input voor de evaluatie van de financieringsafspraken tussen Waterschappen en het Rijk (onderdeel evaluatie Waterwet 2024) en het daarna verwachte gesprek over de financiering.

Communicatie (in aanvulling op tekst onder politieke overwegingen)

Met DCO, Unie van Waterschappen en het HWBP is een (reactieve) woordvoeringslijn opgesteld die tot verzending van het LVB in het najaar volstaat. In aanloop naar het LVB-beleidsbeeld en het Commissiedebat in november zal nadere communicatie worden voorbereid.

Datum

14 februari 2023

Onze referentie

IENW/BSK 2023/34290

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir. Waterveiligheid, Rivieren
en Zee
Waterveiligheid

Aan

MinIenW

Bijlage(n)